

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Ο ρόλος που παίζει το παιχνίδι στην ανάπτυξη του παιδιού είναι πρωταρχικός και μέσα από το παιχνίδι μαθαίνει να είναι κοινωνικό. Η κοινωνικοποίηση το βοηθάει να προσαρμοστεί ευκολότερα στους κοινωνικούς κανόνες. Το παιδί, οδηγούμενο από την κοινωνία, παράγει τον άνθρωπο. Πρόκειται για την πιο δύσκολη και την πιο σημαντική εργασία. Σ' αυτή τη διαδικασία λοιπόν, το παιχνίδι παίζει πρωταρχικό ρόλο.

Παιχνίδι και βιολογική ανάπτυξη

Το παιχνίδι βοηθά τη βιολογική ανάπτυξη των παιδιών. Για να καταλάβει κανείς τη σημαντικότητά του αρκεί να συγκρίνει τα πιο αναπτυγμένα με τα λιγότερο αναπτυγμένα ζώα. Για παράδειγμα τα ερπετά με τα θηλαστικά, θα παρατηρήσει ότι τα πιο εξελιγμένα βιολογικά ζώα παίζουν, ενώ αυτά που η συμπεριφορά τους ορίζεται από καθορισμένα και κληρονομημένα ένστικτα δεν παίζουν καθόλου. Αυτό αποδεικνύει τη σημασία του παιχνιδιού σαν μέσο εξέλιξης.

Το παιχνίδι είναι μία δραστηριότητα αυθόρμητα διαλεγμένη από το παιδί, μέσα από την οποία του δίνεται η ευκαιρία να μάθει πολλά πράγματα. Πιο συγκεκριμένα, το παιχνίδι επηρεάζει την ανάπτυξη του παιδιού σε 4 τομείς:

Κοινωνικός τομέας: Μέσα από το παιχνίδι τα παιδιά μαθαίνουν τη συνεργασία, το μοίρασμα, κάνουν φιλίες, διαπραγματεύονται, με μία λέξη, κοινωνικοποιούνται. Το παιχνίδι επιτρέπει στο παιδί να δράσει ελεύθερα και αβίαστα, αυξάνοντας έτσι τις εμπειρίες του, να αναπτύξει διαπροσωπικές σχέσεις. Επίσης, μέσα από το παιχνίδι το παιδί αλλάζει ρόλους: γίνεται πειρατής, μαχητής, δάσκαλος, πριγκίπισσα, μαγείρισσα, μαμά, κλπ. Δηλαδή, το παιχνίδι δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα να μιμηθούν τους γονείς του ή τους μεγάλους γενικότερα, και συμβάλλει στην ταύτιση του παιδιού με τους ανθρώπους που βρίσκονται στο γύρω περιβάλλον του.

Κινητικός τομέας: Τα παιχνίδια βοηθούν στην ανάπτυξη του μυϊκού συστήματος. Τα παιδιά αποκτούν έντονη κινητικότητα όταν τρέχουν, πηδούν, σκαρφαλώνουν, κλπ. Επίσης αποκτούν και λεπτή κινητικότητα με τα πιο μικρά παιχνίδια. Τέλος, παίζοντας τα παιδιά αποκτούν αίσθηση του χώρου.

Συναισθηματικός τομέας: Μέσα από το παιχνίδι, κάθε παιδί μαθαίνει να εκφράζει επιθυμίες και συναισθήματα. Συναισθήματα όπως ευχαρίστηση, έκπληξη, χαρά, αλλά και ανάποδα συναισθήματα όπως λύπη, θυμός, πόνος, αγωνία. Το παιδί έχει ανάγκη να αισθάνεται ότι το περιβάλλον του είναι ικανό να αντέξει τα συναισθήματά του. Όταν τα παιδιά παίζουν παιχνίδια, το πιο έντονο συναίσθημα που τους προκαλείται είναι αυτό της αγωνίας. Η έντονη αγωνία οδηγεί σε ένα επαναλαμβανόμενο παιχνίδι ή σε μία συνεχή επιθυμία για παιχνίδι. Όταν η αγωνία είναι πάρα πολύ μεγάλη, η επιθυμία για παιχνίδι εξαφανίζεται. Σε αυτή την περίπτωση, καλό είναι οι γονείς να απευθύνονται σε έναν ειδικό που θα διερευνήσει μαζί τους την κατάσταση.

Γνωστικός τομέας: Το παιχνίδι βοηθά την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας και της επικοινωνίας, γενικότερα. Οξύνει τη φαντασία, τη μνήμη, την αφαιρετική σκέψη και τη δημιουργικότητα. Το παιδί που παίζει καλείται να πειραματιστεί, προσπαθώντας να δώσει λύσεις σε προβλήματα. Αυτή είναι μία πολύτιμη διαδικασία, που συντελεί στην εξέλιξη της νοημοσύνης του. Το μυαλό που πρέπει να σκεφτεί τρόπους καινούριους ή διαφορετικούς για να κάνει κάτι, οξύνεται και εξελίσσεται.

Παιχνίδι και φύλο

Λόγω χαρακτήρα, υπάρχουν διαφορές στο παιχνίδι μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Τα κορίτσια είναι περισσότερο φλύαρα, γελάνε, μιλάνε με διάφορες εκφράσεις και συναισθήματα, αναπτύσσουν γρηγορότερα σχέσεις με τα άλλα παιδιά. Τα αγόρια από την άλλη, κινούνται περισσότερο, είναι πιο δραστήρια, φωνάζουν περισσότερο, μπορεί να γίνουν επιθετικά, μιλάνε λιγότερο για συναισθήματα, παίζουν περισσότερο παιχνίδια που εξασκούν τους μεγάλους μυς. Οι διαφορές αυτές οφείλονται κυρίως στη διαφορετική σωματική κατασκευή και ανάπτυξη μεταξύ των δύο φύλων, όπως επίσης και στη διαφορετική διαδικασία κοινωνικοποίησης. Αυτό σημαίνει πως καλό είναι και τα αγόρια και τα κορίτσια να είναι εξίσου ελεύθερα να παίξουν όλα τα παιχνίδια.

Παιχνίδι και ενήλικες

Οι γονείς πρέπει να ενθαρρύνουν το παιδί τους για παιχνίδι, καθώς και να περνάνε πολύ ώρα μαζί του παίζοντας. Η φυσική παρουσία των ενηλίκων στο παιχνίδι των παιδιών κάτω από την ηλικία των 2,5 χρονών είναι απαραίτητη. Καλό είναι οι γονείς:

- Να αποδεχτούν ότι το παιδί ευχαριστείται να κινείται από παιχνίδι σε παιχνίδι, αφιερώνοντας λίγο χρόνο κάθε φορά.
- Να μην υποχρεώνουν το παιδί να τελειώνει αυτό που ξεκίνησε, μιας και η διαδικασία έχει μεγαλύτερη αξία από το αποτέλεσμα
- Να αφήνουν το παιδί να χρησιμοποιεί τη φαντασία του, χωρίς να το κρίνει ή να το προσγειώνει απότομα.
- Να αφήνουν το παιδί να είναι αυθόρμητο στο παιχνίδι, χωρίς οδηγίες και κανόνες.
- Όταν παίζει μαζί του, να μην αφήνουν το παιδί να κερδίζει πάντα.
- Να μιλάει κανονικά, καθώς ο ενήλικας είναι το πρότυπο του παιδιού.